

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 5. september 2014

NOAS' høringsuttalelse om endringer i utlendingsforskriften – varig ordning for lengeværende barn og begrunnelse i vedtak som berører barn

Vi viser til departementets høringsbrev datert 6.6.2014 om forslag til endringer i utlendingsforskriften. NOAS takker for muligheten til å delta i høringen om en varig ordning for lengeværende barn, og oversender her våre innspill og kommentarer til forslaget. I den forbindelse vil vi framheve betydningen av en reell høringsprosess, hvor myndighetene tar på alvor erfaringsbaserte synspunkter og innvendinger som fremmes.

En oppsummering av NOAS' merknader til departementets forslag:

1. Vi etterlyser en grundigere utredning av Norges internasjonale forpliktelser. Barnets selvstendige rettigheter etter FNs barnekonvensjon tillegges ikke tilstrekkelig vekt i departementets forslag.
2. Vi støtter forslaget om å forskriftsfeste hvilke momenter som skal inngå i en vurdering av barnets tilknytning. Vurderingen av barnets beste må også omfatte krav til prosedyren, blant annet regler om fra hvem det skal innhentes informasjon om barnets situasjon.
3. Innføringen av et strengt medvirkningskrav innebærer en innstramming av praksis. Et slikt krav er uforenlig med politikernes uttalte intensjon om å legge større vekt på hensynet til barnets beste. NOAS mener at barneperspektivet og barnet som selvstendig rettssubjekt må være det sentrale, og at barna i mindre grad må identifiseres med foreldrenes handlinger. Foreldres eventuelle brudd på utlendingsloven må sanksjoneres på andre måter enn ved å nekte familiene oppholdstillatelse – en reaksjon som rammer barna særlig hardt.
4. NOAS er kritisk til å innføre et nytt skjønsmessig kriterium om at vedtak skal være barnefaglig forsvarlige. Vilkåret har et svært uklart innhold, og står i et uklart forhold til barnets beste, og vil kunne bidra til å utvanne innholdet i barnets beste-begrepet.
5. NOAS mener at medvirknings- og forsvarlighetskravet må tas ut av bestemmelsen, og at departementet i stedet må vedta klare retningslinjer i forskrifts form for hvordan de ulike hensynene skal avveies mot hverandre. Departementets forslag sier ikke noe om hvilken vekt de ulike hensynene skal ha og hvor terskelen for å få opphold skal ligge. Dette overlates til forvaltningen, selv om det ikke finnes muligheter for å påvirke praksis i etterkant, og selv om forvaltningen tidligere har lagt seg på en praksis som er strengere enn det regelverk og lovgivers intensjoner tilsier.

6. Vi er svært positive til forslaget om å innføre strengere krav til begrunnelse i vedtak som berører barn.
7. Norske myndigheter må tilby familier med lengeværende barn informasjon om regelendringene og juridisk bistand i saken.

1. Innledende bemerkninger

Samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene og KrF og Venstre sier uttrykkelig at intensjonen med å innføre en ny, varig ordning for lengeværende barn, er å sikre at barns beste tillegges større vekt enn i dag.¹ Dette er også referert i høringsbrevet.² NOAS mener det er positivt at det foreslås å tillegge hensynet til barnets beste større vekt, og at det er bra at regelverket bygges ut for å klargjøre hvordan disse vurderingene skal gjøres.

NOAS mener imidlertid at departementets forslag er dårlig egnet til å oppnå målsettingen om å legge større vekt på hensynet til barnets beste. Vi er særlig kritiske til innføringen av et nytt, strengt medvirkningskrav som i realiteten vil innebære en innstramning av praksis.

Etter NOAS' syn burde flere problemstillinger vært bedre utredet før forslaget ble sendt på høring. Vi mener at forholdet til Norges internasjonale forpliktelser er mangelfullt vurdert, og savner særlig en substansiell gjennomgang av forpliktelsene etter FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1.

NOAS mener at det norske regelverket bør ta utgangspunkt i de internasjonale rettskildene, og at Norges folkerettslige forpliktelser i større grad bør gjenspeiles i nasjonale lover og forskrifter. Departementets forslag synes i for stor grad å bygge på nasjonale hensyn: Når er det greit å avslå? Hvordan ivaretas innvandringsregulerende hensyn? Vi mener at de nye reglene i stedet bør tydeliggjøre for forvaltningen hvilke folkerettslige regler Norge er bundet av på området, og framheve barnekonvensjonens stilling og barnets selvstendige rettigheter. Ambisjonen må være at Norge praktiserer det internasjonale regelverket i tråd med formålet, og ikke legger oss på nedre grense der vi er så strenge vi kan uten å bli tatt for konvensjonsbrudd.

2. Vurdering av tilknytning

NOAS mener det er positivt med en konkretisering av hvilke momenter som skal inngå i vurderingen av barnets beste. En slik endring gir presise vurderingskriterier, og vil dermed styrke de lengeværende barnas rettssikkerhet.

NOAS mener at barnets egen mening bør tas inn som et eget punkt under opplistingen i utlendingsforskriften § 8-5 annet ledd. Ifølge barnekonvensjonen art. 12 har barn rett til å bli

¹ Avtale og gjennomføringspunkter om utlendingsfeltet fremforhandlet av Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre, s. 2. http://www.hoyre.no/filestore/Files/Politikkdokumenter/Innvandring_og_integrering/270212-ASYLAVTALE.pdf

² Departementets høringsbrev på s. 2. <http://www.regjeringen.no/pages/38724327/Horingsbrev1.pdf>

hørt, og barnets mening skal tillegges behørig vekt i samsvar med barnets modenhet og alder. Å ta inn et eget punkt om at barnet skal bli hørt vil sikre at barnets egne synspunkter utredes og vektlegges.

NOAS mener at barnets beste-vurderingen også bør omfatte **krav til prosedyre**. Beslutningstakere må få relevant informasjon om forholdene som skal vurderes, som barnets helsetilstand og foreldrenes omsorgsevne, for å sikre at saken er godt nok opplyst før avgjørelse tas. Prosedyreregler vil bidra til at forvaltningen gjør grundige vurderinger av hensynet til barnets beste og hvorvidt et vedtak er barnefaglig forsvarlig (se under).

Prosedyrekrav må sikre at de som er nærmest til å si noe om barnets tilknytning, omsorgssituasjon, helsetilstand etc. blir hørt. NOAS anbefaler at det utarbeides regler om at det skal innhentes informasjon fra for eksempel fagpersoner i skole og helsevesen som kjenner barna. Det bør også innføres regler om at familiene får anledning til å forklare seg muntlig. Vi viser i den sammenhengen til avslutningsrapporten fra Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe, hvor det gis en rekke eksempler på at Utlendingsnemnda har endret sin vurdering etter at klagerne har fått mulighet til å gi en muntlig forklaring.³ Det bør også forskriftsfestes at sakene til familier med lengeværende barn må vurderes av personer i forvaltningen som har særskilt barnefaglig kompetanse.

3. Medvirkningskrav

NOAS har forståelse for at norske myndigheter ønsker å avklare identiteten til utlendinger som søker om opphold. Vi er likevel sterkt kritiske til å oppstille en hovedregel om at foreldre må ha medvirket til å avklare identitet og bidratt til å muliggjøre retur. En slik hovedregel vil i praksis kunne undergrave hensynet til barnets beste.

Barnekonvensjonen gir barn selvstendige rettigheter. Også utlendingsforskriften § 8-5 har til formål å ivareta hensynet til barnets beste i vurderingen av om barn skal gis tillatelse på grunn av tilknytning til riket. Barneperspektivet bør derfor være det sentrale. I tilfeller der barnet har en sterk tilknytning og det er til barnets beste å få bli i landet, må barnets selvstendige rett til opphold framheves. I disse tilfellene bør hovedregelen være at familiene får oppholdstillatelse, og det må oppstilles klare grenser for når barnets interesser kan tilsidesettes på grunn av voksnes handlinger.

Departementets forslag åpner for å legge avgjørende vekt på foreldrenes opptreden på bekostning av hensynet til barnets beste og dets tilknytning. Medvirkningskravet innebærer at de aller fleste familier kan gis avslag. Hvis lovgivernes intensjon er å legge større vekt på hensynet til barnets beste, er det altså tvingende nødvendig å fjerne medvirkningskravet som en hovedregel.

³ Sluttrapport fra Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe i utlendingsrett s. 96-99.
http://www.advokatforeningen.no/PageFiles/6731/A_and_P_rapport.pdf

Medvirkningskravet som er foreslått innebærer en innstramming av praksis. Allerede i dag gjelder en hovedregel om at lengeværende barn og deres familier må kunne dokumentere sin identitet for å kunne få en tillatelse, jf. utlendingsforskriften § 8-12. Departementets forslag oppstiller i tillegg til dette en aktivitetsplikt: Familiene må aktivt samarbeide og «gjøre sitt ytterste» for å skaffe identitetsdokumenter. Kravet som nå foreslås innført gjelder dessuten bakover i tid; søkere må som hovedregel ha samarbeidet gjennom hele asylprosessen. Også søkere som kan dokumentere sin identitet, vil dermed kunne få avslag, fordi de ikke tidligere anses å ha medvirket i tilstrekkelig grad. Medvirkningskravet, med de retningslinjene som departementet har gitt, vil lett kunne tolkes så strengt at det gir grunnlag for å avslå så godt som alle saker om opphold på grunn av barns tilknytning. Blant familiene som har vært i Norge i flere år, er det få som oppfyller medvirkningskravet slik det nå er utformet. Det vil ikke være mulig å praktisere en hovedregel om at det kreves aktiv medvirkning og samtidig legge større vekt på barnets beste. Medvirkningskravet vil altså medføre en innstramming i praksis som innebærer at hensynet til barnets beste svekkes.

En praksis som gir avslag til barn med foreldre som ikke medvirker, innebærer at barn rammes av norske myndigheters ønske om å sanksjonere foreldre som har brutt utlendingsloven. Barna blir ofre i en voksenkonflikt. De identifiseres med foreldrenes handlinger, og myndighetenes reaksjoner går i særlig grad ut over dem. Der det primære hensynet på andre rettsområder er å skåne barna, synes det i lengeværende barns tilfelle å være viktigere å sanksjonere foreldre som har brutt utlendingsloven, og da i praksis også barna. Om en ønsker en sterkere vektlegging av hensynet til barnets beste, kan en ikke samtidig styrke identifikasjonen med foreldrenes ulovlige handlinger. Norge er allerede på grensen av hva våre internasjonale forpliktelser tillater – og må derfor unngå å stramme inn regelverk og praksis ytterligere.

Departementet skriver at aktiv unndragelse av tvangsmessig retur eller opphold i skjul for norske myndigheter er tungtveiende innvandringsregulerende hensyn som taler mot at oppholdstillatelse gis. NOAS mener imidlertid at hovedregelen som er foreslått bør byttes ut med en henvisning til at denne typen handlinger fra foreldrenes side er innvandringsregulerende hensyn som er relevante motargumenter mot å gi familiene tillatelse.

Et bestemmelse som inneholder et strengt medvirkningskrav gjenspeiler i liten grad barnets rettigheter etter barnekonvensjonens artikkel 3 nr 1. Barnets beste fungerer både som en rettsnorm/ramme for skjønnet, og som konkret hensyn i den enkelte sak. Det er først etter at barnets beste og den konkrete egenvekten av dette hensynet er fastlagt i den enkelte saken, at det eventuelt kan foretas en avveining mot innvandringsregulerende hensyn innenfor rammene av loven.⁴ Med disse rettslige utgangspunktene er det derfor både uheldig og lite pedagogisk å oppstille en hovedregel om at foreldre må medvirke for at tillatelse kan gis.

Det kan også stilles spørsmål ved om medvirkningskravet som foreslås inntatt i forskriften i for stor grad innskrenker eller binder opp det skjønnet som utlendingsloven § 38 gir anvisning på. Lovbestemmelsen sier at barnets beste *skal* være et grunnleggende hensyn, mens

⁴ Terje Einarsen «Plenumsdommene og domstolsprøving: Kan barnets beste interesser være underlagt forvaltningens frie skjønn?». Jussens Venner vol. 48, s. 287-319

innvandringsregulerende hensyn *kan* vektlegges i vurderingen av om tillatelse skal gis. Ifølge utlendingsforskriften § 8-5 *skal* barnets tilknytning *tillegges særlig vekt*. Denne presiseringen innebærer at barnets tilknytning normalt skal være avgjørende. Det er uforenlig med å oppstille en hovedregel om at vilkåret om aktiv medvirkning må være oppfylt.

Medvirkningskravet innebærer i utgangspunktet et krav om framleggelse av reisedokument. Departementet skriver at UNE eventuelt må vurdere hvorfor foreldrene ikke har tatt aktive skritt for å framskaffe reisedokument på et tidlig tidspunkt, og om det for eksempel skyldes vegring mot å oppsøke hjemlandets myndigheter på grunn av subjektiv frykt for forfølgelse før det forelå endelig avslag i asylsaken. I forbindelse med kravet om at foreldrene som hovedregel må ha bidratt til å muliggjøre retur, skriver departementet at «foreldre må gjøre sitt ytterste» for å framskaffe reisedokumenter.

NOAS er bekymret for at et avslag på asylsøknaden ses som ensbetydende med at personen ikke har grunn til å frykte hjemlandets myndigheter. Vi bemerker at også mange av dem som har fått avslag på asylsøknaden, har gode grunner til å frykte hjemlandets myndigheter. Blant annet er det en del mennesker som har vært utsatt for alvorlige overgrep i hjemlandet, men som likevel får avslag på asylsøknaden, for eksempel fordi det ikke anses å være tilstrekkelig risiko for at liknende overgrep vil skje i framtida. Også mange av dem som ikke selv har vært utsatt for overgrep, men som har familiemedlemmer eller andre kjente som har blitt forfulgt, bør møtes med forståelse for at de har en subjektiv frykt for å oppsøke hjemlandets myndigheter.

Departementets forslag om en hovedregel om medvirkning vil omfatte skjønnsmessige og vanskelige vurderinger av blant annet hva som er forståelige og akseptable grunner til at foreldre ikke har tatt aktive skritt for å skaffe reisedokumenter. NOAS frykter at innføringen av et krav om aktiv medvirkning som det er vanskelig å fastslå rekkevidden av i praksis vil medføre at en del barn ikke vil få tillatelse, til tross for at de har sterk tilknytning til Norge og barnets beste tilsier at de får opphold.

NOAS foreslår at det i stedet for å nekte familiene oppholdstillatelse – som i urimelig sterk grad rammer barna – tas i bruk andre sanksjoner overfor foreldrene. Både utlendingsloven og straffeloven har reaksjonsformer som kan benyttes overfor foreldre som har brutt utlendingsloven og som altså rammer lovbrytere direkte, for eksempel bøter eller karantenetid for permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap. For å sikre at barnas selvstendige rettigheter respekteres, bør de i mindre grad identifiseres med foreldrenes ulovlige handlinger, og reaksjoner overfor foreldre bør i større grad ses som et separat spørsmål.

Vi vil understreke at begrensede tillatelser, jf. utlendingsloven § 38 femte ledd, ikke bør brukes som reaksjon overfor disse familiene. Begrensede tillatelser gir ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse, og foreldrene vil heller ikke ha krav på norskopplæring med mindre det foreligger særskilt vedtak fra kommunen. Dette vil vanskeliggjøre integrering for familiene som allerede har levd i stor usikkerhet og en belastende livssituasjon i lang tid. I stedet bør det legges så godt som mulig til rette for at de raskt kan integreres i det norske samfunnet og gis stabile og trygge rammer i form av ordinære tillatelser med fulle rettigheter.

4. Barnefaglig forsvarlige vedtak

NOAS mener det er uheldig å innføre et nytt skjønsmessig kriterium i vurderingen av når det skal gis tillatelser på grunnlag av barns tilknytning til riket. Vilkåret om barnefaglig forsvarlighet står i et uklart forhold til barnets beste, og vil kunne bidra til å utvanne innholdet i barnets beste-begrepet. Vilkåret er upresist og det er vanskelig å se hvordan det skal kunne sikre at barnets beste blir tilstrekkelig vektlagt. NOAS bemerker at en forsvarlighetsvurdering vil måtte være mye snevrere enn en vurdering av barnets beste.

«Barnefaglig forsvarlig» er etter vår forståelse ikke et juridisk begrep, men en fagterm som tilhører det frie skjønnet, og som dermed ikke kan overprøves av domstoler. Vi mener det er svært problematisk at barn på denne måten fratras sentrale rettssikkerhetsgarantier i saker som er av avgjørende betydning for deres livssituasjon.

I tillegg er innholdet i forsvarlighetsvurderingen svært uklart. I høringsnotatet skriver departementet at et krav om at et avslag må være barnefaglig forsvarlig innebærer at utlendingsmyndighetene må ivareta barneperspektivet på en god måte. Det er imidlertid ikke klart hva det innebærer å ha et «barneperspektiv» eller hvordan det kan ivaretas «på en god måte». Departementet skriver videre at forsvarlighetsvilkåret også omfatter krav til prosedyren: Barnets rett til å bli hørt skal ivaretas, og forvaltningen må ha tilstrekkelig barnefaglig kompetanse. Utover dette er det sagt lite om hvordan vurderingene skal gjøres, hvilken barnefaglig kompetanse som er tilstrekkelig etc. Departementet skriver at hvor grensen skal gå for hva som er forsvarlig ut fra en vurdering av hensynet til barnet, til tross for at det foreligger tungtveiende innvandringsregulerende hensyn, må vurderes konkret av utlendingsmyndighetene i hver enkelt sak. NOAS er negativ til å innføre et nytt og skjønsmessig kriterium med svært uklart innhold.

Vi bemerker dessuten at innføringen av et forsvarlighetsvilkår som en slags sikkerhetsventil, som skal tas i betraktning etter at barnets beste og innvandringsregulerende hensyn er vurdert, er lovteknisk dårlig. Det er for det første vanskelig å se for seg at et avslag i strid med hensynet til barnets beste kan være barnefaglig forsvarlig. For det andre vil en regel som inneholder en rekke skjønsmessige elementer uten klare retningslinjer for terskler og avveier, gjøre det vanskelig å forutsi praksis, og vanskeliggjøre likebehandling. For det tredje er kriteriet ikke egnet til å sikre barnets rettigheter etter barnekonvensjonen. Reglene om oppholdstillatelse på grunn av barns tilknytning bør i stedet struktureres på en måte som sikre at det foretas gode vurderinger av barnets beste og avveier mot andre hensyn i tråd med barnekonvensjonens artikkel 3.

I høringsnotatet viser departementet til kompetanseutvikling og kurstilbud til ansatte i utlendingsforvaltningen. NOAS bemerker at denne typen tiltak ikke er tilstrekkelig til å sikre den nødvendige barnefaglige kompetansen i forvaltningen. Tung kompetanse på feltet er en forutsetning for å kunne foreta kompliserte vurderinger av hva som er til barnets beste. Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker, med et utvalg fagkyndige som vurderer hver sak, kan tjene som eksempel på en behandlingsform som sikrer den barnefaglige kompetansen. NOAS vil understreke at det også er nødvendig med et bredt perspektiv på hva som utgjør barnefaglig kompetanse. Utlendingsforvaltningen må besitte også andre fagkompetanser enn

den juridiske for å kunne ivareta hensynet til barns beste i sakene som gjelder lengeværende barn.

5. Behov for retningslinjer for avveining av ulike hensyn

NOAS er kritisk til at departementets forslag ikke sier noe om terskelen for å få oppholdstillatelse og om hvordan de ulike momentene som inngår i vurderingen skal avveies mot hverandre. I stedet foreslås det innført nye skjønnsmessige kriterier som gjør det enda vanskeligere å vite hva som skal til for å få opphold. NOAS mener det er behov for større rettsklarhet.

For å hindre at praksis spriker like mye som den har gjort så langt, kreves klarere anvisninger på hva som skal til for å få tillatelse. Når målet er likebehandling og at barnets beste i den enkelte sak skal veie tyngst, må rammen for forvaltningens skjønnsmessige vurderinger klart avgrenses i form av konkrete prosedyrer, kriterier og terskler.

NOAS mener det bør gis en nærmere anvisning på hvor mange år som normalt kreves for å få opphold, og eventuelt også knytte botidskravet til barnets alder. NOAS mener at tre års oppholdstid i utgangspunktet bør være tilstrekkelig til å gi opphold. Alternativt kan det som tidligere ble anslått som praksis tas inn i regelverket: Fire og et halvt års opphold hvorav minst ett års skolegang er tilknytning som i utgangspunktet gir grunnlag for tillatelse.⁵

Både stortingsmeldingen «Barn på flukt» og plenumsdommene fra Høyesterett fra 2012 sier at det går en grense, og at på et tidspunkt må hensynet til barnets beste få gjennomslag uansett mothensyn.⁶ Å fastslå hvor denne grensen går, vil altså ikke nødvendigvis bidra til en endring av rettstilstanden, men vil likevel kunne bidra til en verdifull rettsavklaring.

Motargumentet om at en klarere angivelse av hva som skal til for å få opphold medfører risiko for misbruk og foreldres utnyttelse av barn er lite vektig. Skjønnsmessige og uforutsigbare vurderinger og uklare uttalelser fra politisk hold vil i minst like stor grad gi folk håp om å få bli.

Flere forhold tilsier en presisering av reglene:

- Praksis har vist at generelle retningslinjer for skjønnsutøvelse ikke har vært tilstrekkelig til å realisere rettighetenes innhold. Utlendingsnemndas (UNEs) praksis de siste årene har vært strengere enn de første årene etter at regelen ble innført i 2007.⁷ Ytterligere presisering av vilkårene for opphold og vektingen av ulike hensyn er altså nødvendig for å sikre en praksis i tråd med lovgivers intensjoner.

⁵ Mld. St. 27 (2011-2012) *Barn på flukt*, kap. 6.4.2

⁶ Mld. St. 27 (2011-2012) *Barn på flukt* og Rt. 2012 s. 1985

⁷ Meld. St. 27 (2011-2012) *Barn på flukt* kap. 6.4.2

- Praksis spriker. UNE består av 30 nemndleder som jobber uavhengig av hverandre, og mangler effektive mekanismer for å sikre likebehandling. Klarere regler vil bidra til større grad av likebehandling.
- Også hensynet til forutberegnelighet og muligheten til å forutsi sin rettsstilling avhenger av at vilkårene presiseres og at det gis klarere anvisning for avveiningen av ulike hensyn.
- Det finnes ikke andre effektive måter å påvirke praksis på. UNE kan ikke instrueres om skjønnsutøvelse, og det er veldig begrensa muligheter for korrigerende rettspraksis, siden domstoler per i dag ikke prøver den konkrete interesseavveiningen i saker som gjelder lengeværende barn.

Departementet må vedta klare retningslinjer i forskrifts form for hvordan de ulike hensynene skal avveies mot hverandre.

6. Krav til begrunnelse

NOAS støtter departementets forslag om begrunnelse i vedtak som berører barn. Vi er svært positive til at det skal synliggjøres i vedtakene hvordan barnets beste er vurdert, hvilke andre momenter som inngår i vurderingen, og hvordan de ulike hensynene avveies mot hverandre.

Vi mener imidlertid at bestemmelsens annet ledd bør fjernes. Forslaget til § 17-1 a annet ledd åpner for unntak når «hensynet til barnet uansett ikke har betydning for vedtaket». Forpliktelsen etter barnekonvensjonen artikkel 3 til å legge vekt på hensynet til barnets beste gjelder imidlertid i *alle* saker som berører barnet.

7. Behov for informasjon, rettshjelp og suspensjon av utreiseplikt

NOAS mener at regjeringen må bevilge penger til å gi familiene til de lengeværende barna informasjon og rettshjelp i forbindelse med at det innføres nye og kompliserte regler. I dag gis ikke de aktuelle familiene noen informasjon om regelendringene eller om hvilke opplysninger som må videreformidles til utlendingsmyndighetene. De tilbys heller ikke juridisk bistand. For å få saken behandlet på nytt etter de nye reglene, må familiene selv sende inn en ny omgjøringsbegjæring.

Å utforme en omgjøringsbegjæring er krevende, og familiene trenger bistand for å få det gjort. Regelverket er komplisert, og det er vanskelig å vite hvilken informasjon og dokumentasjon som har betydning for vurderingen av saken. For å sikre at den relevante informasjonen når fram til de som fatter avgjørelse i saken, må regjeringen tilby familiene nødvendig bistand.

Gratis rettshjelp er en forutsetning for at rettssikkerheten til de lengeværende barna blir ivaretatt. Foreldrene får ikke lov til å jobbe, og de færreste har dermed råd til å betale for advokat. Omgjøringsbegjæringer med oppdatert informasjon kan ikke gjøres avhengig av gratisarbeid fra enkeltadvokater eller frivillig innsats fra enkeltpersoner eller organisasjoner. Rettshjelp som sikrer de lengeværende barnas rettssikkerhet må være myndighetenes ansvar.

NOAS anbefaler derfor at det bevilges midler til gratis rettshjelp for å sikre at barnefamilier dette gjelder får en reell mulighet til å prøve saken sin etter de nye reglene. Vi viser her til rettshjelpsprosjektet som ble satt i gang i forbindelse med ny gjennomgang av sakene til mange afghanske asylsøkere i 2006. Etter initiativ fra regjeringen ble NOAS i 2006 tildelt 455 000 fra Utlendingsdirektoratet, øremerket et rettshjelpsprosjekt for afghanske asylsøkere. NOAS ansatte ekstra bemanning andre halvår i 2006 for å ta seg av dette arbeidet. I perioden juli-desember ble 215 saker gjennomgått og NOAS utarbeidet ulike skriv, herunder omgjøringsanmodninger, i 30 av disse.

NOAS mener videre det må sikres at barn som har vært mer enn tre år i Norge ikke sendes ut av landet før de har fått en oppdatert vurdering av saken. Vi kjenner til at flere afghanske barnefamilier med oppholdstid på henholdsvis fire, fire og et halvt og fem år har blitt sendt ut i løpet av de siste ukene. En pakistansk familie ble nylig sendt ut etter seks år i Norge. NOAS mener at norske myndigheter må suspendere utreiseplikten for familier med barn som har bodd mer enn tre år i Norge, slik at de ikke risikerer å bli sendt ut før saken er behandlet på nytt. I det minste bør det raskt gis utsatt iverksettelse til familiene med barn med mer enn tre års oppholdstid som anmoder om en ny vurdering saken.

Med vennlig hilsen
for Norsk organisasjon for asylsøkere

Ann-Magrit Austenå
generalsekretær

Mari Seilskjær
rådgiver

